

มีสาระ

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๐

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “บทสวดมนต์ที่ประพันธ์ขึ้นมาใหม่”

ลูกกราบถามหลวงพ่อดี

เนื่องจากลูกได้บทสวดมนต์มาจากวัดวัดหนึ่งซึ่งได้ประพันธ์ขึ้นมาใหม่ แล้วลูกก็ได้สวดเป็นประจำจนติดปาก เวลานี้ลูกจึงได้เกิดความสงสัยว่า ลูกสวดมนต์แบบนี้แทนบทสวดมนต์ดั้งเดิมจนชินแล้วเจ้าคะ อยากกราบถามหลวงพ่อดีว่า ปฏิบัติแบบนี้สมควรหรือไม่อย่างไรเจ้าคะ

ตอบ : ในการสวดมนต์นะ เวลาครูบาอาจารย์ของท่านสอน เวลาพวกเราสมัยที่หลวงตาท่านยังมีชีวิตอยู่ เวลาไปหาหลวงตา หลวงตาท่านจะบอก พวกโยมมารดเปล่านั้น เวลามาหาท่าน เราก็บรรทุกของไปทั้งหมดนั้น คนเต็มรถเลย อย่างรถเรา เราไปกราบไปคารวะครูบาอาจารย์ของเรา ท่านบอก “เวลา มา มารดเปล่านั้น แต่เวลากลับนะให้ขนพุทโธกลับไปด้วย”

เวลากลับไปแล้ว เห็นไหม เราไปหาครูบาอาจารย์แล้วเราระลึกถึงคุณงามความดี เราเตือนสติของเรา ให้เราระลึกถึงพุทโธๆ พุทโธในหัวใจ ถ้าในหัวใจเรามีพุทโธ คนที่มีพุทโธในหัวใจทุกๆ คนขึ้นไปนั่งบนรถเต็มรถไปเลย เวลาขากลับให้ขนพุทโธไปด้วย อย่างกลับรถเปล่านั้น ท่านให้ภาวนาพุทโธนะ ท่านฝึกให้เราภาวนา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาภาวนาพุทโธๆ ฝึกหัดขึ้นมา เวลาฝึกหัดขึ้นมา พุทโธกับบทสวดมนต์ต่างกันไหม เวลาเขามาถาม “หลวงพ่อดีต้องสวดมนต์ใหม่ ต้องสวดมนต์ใหม่” ต้องสิ ทำไมต้องไม่สวดมนต์ ต้องสวดมนต์สิ เพราะสวดมนต์คือการเจริญพุทธคุณ เพราะคำสวดมนต์นั้นนะ

ธัมมจักขุ อาทิตย อนาคตฯ เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งนั้น พระพุทธเจ้าเทศนาว่าการก็เทศน์ธัมมจักขุ แล้วเทศน์ธัมมจักขุ ขึ้นมา พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม แล้วบัญญัติวักคีย์เป็นพระโสดาบัน เวลาไปสวดอนัตตลักขณสูตร ไปเทศน์อนัตตลักขณสูตรเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา

เวลาเราสวดมนต์ๆ เราก็สวดมนต์บทสวดบทท่องบ่นที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการสอนพระจนพระได้เป็นพระอรหันต์ แล้วเราก็มาสวดกันปากเปียกปากแฉะ ได้บุญใหม่ ได้บุญ เจริญพุทธคุณ เจริญธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การสวดมนต์จำเป็นไหม จำเป็น

ถ้าไม่มีความจำเป็น ภาคปริยัติ การศึกษา ถ้าไม่มีการศึกษา **องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ให้มีการศึกษา ศึกษาแล้วให้ปฏิบัติ พอปฏิบัติแล้วจะเป็นปฏิเวธ** ใ้เวลานี้เวลาบอกว่าไม่มีการศึกษา โลกจะเจริญได้เพราะการศึกษา ชาวพุทธเราก็แตกฉานในบาลี แตกฉานไปหมดเลย แต่ปฏิบัติไม่รู้เรื่อง

เขาศึกษาให้ปฏิบัติไ้ เวลาครูบาอาจารย์เรา เวลาพระบวชมา เกสา โลมา นขา ทันตา ตะโจ นันอุปัชฌาย์มอบปริยัติไว้ให้แล้ว ศึกษาแล้ว ศึกษาแล้วให้เข้าป่าเข้าเขาณะ ให้ประพฤติปฏิบัติทั้งตลอดชีวิตเถิด เวลาได้กรรมฐานไปแล้วให้ปฏิบัติให้ตลอดชีวิตเถิด แล้วปฏิบัติแล้วให้ทะลุเข้าไป ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ตีให้แตก พอตีให้แตกทะลุเข้าไปถึงหัวใจ ถ้าถึงหัวใจแล้วสำรอกกายกิเลสออกมันจะได้มีคุณธรรมขึ้นมาไ้

ฉะนั้น บอกว่า “เวลาเราสวดมนต์จำเป็นไหม” จำเป็น แต่เวลาสวดมนต์ๆ เราสวดมนต์ ถ้าคนตั้งใจสวดมนต์ สวดมนต์แล้วเรามีสตินะ การสวดมนต์นั้นก็ถูกต้องชัดเจน แต่ถ้าเราพลั้งเผลอ การสวดมนต์นั้นก็ผิด เวลาสวดมนต์สวดทั้งหมด เวลาเขาพิมพ์หนังสือกัน เขาพิมพ์บทสวดมนต์ เขาบอกว่ายอดพระไตรปิฎก ของฉันเป็นยอดพระไตรปิฎก ใ้ฉันก็สุดยอดพระไตรปิฎก เขาก็คิดว่าเขาไปรวบรวมรวบรวมยอดมาไ้

แต่ถ้าสุดยอดพระไตรปิฎกนะ นวโกวาท สมเด็จพระ-มหาสมณเจ้าท่านเป็นคน
 รจนานี้ขึ้นมาก็คัดมาจากพระไตรปิฎก ทีนี้เวลาพระบวชใหม่ขึ้นมา เห็นใหม่ พระบวช
 ใหม่ต้องมีการศึกษา เวลาศึกษานักธรรมตรี นักธรรมตรีศึกษานวโกวาท วินัยมุขเล่ม ๑
 เล่ม ๒ เล่ม ๓ ศึกษาขึ้นมา ย่อพระไตรปิฎกมาไง ย่อพระไตรปิฎกมา เวลาใครบวชใหม่
 ได้ดูหนังสือนวโกวาท บางคนเอาสิ่งนี้ไปเป็นเข็มทิศชีวิตเลยนะ ไปเป็นเครื่องอาศัย
 เวลาเป็นการส่องทางชีวิต นวโกวาทนั้นนะยอดพระไตรปิฎก เวลายอดพระไตรปิฎก
 มันเป็นเรื่องหาสาระไง

คนเทียมมิตร มิตรแท้ มิตรเทียม เคารพทิศ เวลาทิศ เคารพพ่อแม่ เคารพ กตัญญู
 นวโกวาทนะ นั่นนะหัวใจพระ-ไตรปิฎกเลย แต่! แต่ก็ยังเป็นปริยัติ เพราะในวินัยมุขสมเด็จพระ-
 มหาสมณเจ้าท่านเขียนไว้ ถ้าวินัยข้อไหน เห็นใหม่ ข้อนี้ยังมีความสงสัย คือยังตัดสินใจไม่ชัดเจน
 ให้นักปราชญ์รุ่นต่อไปได้วิเคราะห์วิจัยต่อไป พระไตรปิฎก เห็นใหม่ อ่านแล้วท่านขบไม่แตก ว่า
 อย่างนั้นเถอะ คือบางอย่างมันยังคาใจ มันไม่สามารถทะลุปรุโปร่ง

พอมาถึงหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เวลาปริยัติเขาประชุม ประชุมสังฆาธิการไง เขาบอก
 ว่า “ไฉ่ไม้สี่พัน ๔ นิ้วเป็นอย่างไร” เขาสงสัยนะ เพราะในพระไตรปิฎกมันมี ในอรรถกถามี
 สุดท้ายแล้วเขาเข้าใจกันไม่ได้ เข้าใจไม่ได้ พระป่า เขาบอก “พระป่าไม่มีการศึกษา พระป่าโง่ๆ
 เซ่อๆ วันๆ เอาแต่หลับหูหลับตามันจะรู้อะไร” ท่านลุกขึ้นนะ แล้วท่านก็เปิดกระเป๋าซ้อนของ
 ท่าน แล้วท่านก็เอาไม้เจีย บอก “นี่ไง นี่ไม้จิ้มฟันยาว ๔ นิ้ว”

เพราะไม้จิ้มฟันนี่นะ เมื่อสมัยโบราณมันยังไม่มียาสี่พัน เขาใช้ข่อย ใช้ไม้คนทา แล้ว
 เอามาทุบ ทุบเสร็จแล้วมันเป็นสมุนไพร แล้วเขาแคะฟันด้วย สี่พันด้วย พอสี่พันด้วย พระสมัย
 พุทธกาล เขาก็ทำไม้เจียยาวเป็นศอกเลยนะ แล้วเขาไปตีเณร เณรร้องไห้ อยู่ในสุดตันตปิฎก
 เวลาสุดตันตปิฎกคืออนิทาน คือการเล่าเรื่อง มันเป็นนิทาน มันเป็นเรื่องยาว วินัยปิฎก สุดตันต-
 ปิฎก อภิธรรมปิฎก นี่ไง ยอดพระไตรปิฎก เวลาเขาประชุมกัน บอกว่า “ไฉ่ไม้เจียมันเป็น

อย่างไร” ใ้ไม่จิ้มฟันยาว ๔ นิ้ว เพราะในพระไตรปิฎกมันจะมี มีคืบพระสุคต เวลาตัดจิวรคืบ พระสุคตได้ก็คืบ มันมีมาทั้งนั้น แล้วศึกษารวมใหม่

ศึกษารวมวินัยเอาไว้ในสมอง เวลาเจอโยมก็ “เจริญพร เจริญพร อาตมายังขาด แคลน” ศึกษาพระไตรปิฎกศึกษาไว้ในสมอง เวลาเทศนาว่าการนะ “ยังขาดแคลน ยังสร้างไม่ เสร็จ” ไม่บอกถึงธรรมวินัยเลย ธรรมวินัยบอกว่า “สมณะให้สงบระงับ สมณะฉันแล้ว ทำภักติก แล้ว ให้เข้าคูลา ให้เข้าเรือนว่าง สมณะไม่ต้องมาขาดแคลน เข้าบิณฑบาตไปเต็มบาตรแล้ว ทุก อย่างพร้อมแล้ว สมณะควรจะเป็นสมณะนุณ” ถ้าจะบอกยอดพระไตรปิฎก

นี่ไง เวลาบอกยอดพระไตรปิฎกๆ เวลาใครพิมพ์หนังสือก็ว่ายอดพระไตรปิฎก เวลา สวดมนต์ สวดมนต์จำเป็นใหม่ จำเป็น แต่จำเป็นๆ ไง อาทิตย อนัตย ฐัมมจักข เวลาในสมัย ปัจจุบัน โย จกขุมาฯ เวลาไปสวดมนต์บ้านทุกวันๆ สมเด็จพระจอมเกล้าฯ เป็นคนแต่ง มันแต่ง สมัยพระจอมเกล้าฯ เพราะพระไตรปิฎกมันมีของมันไง บาลีเขามีดั้งเดิมมา แล้วผู้ที่มีการศึกษา เขาแต่งเติมได้ เขาแต่งของเขาได้ ทีนี้ใครศึกษาขึ้นมามันก็ต้องรู้ว่าบพนี้ คำสอนนี้มันมาจาก ไหน มันมาอย่างไร ใครเป็นคนสอน นี่พูดถึงยอดพระไตรปิฎก

พูดถึงการสวดมนต์นะ “สวดมนต์จำเป็นใหม่” จำเป็น แต่เป็นระดับของการสวดมนต์ เพราะเวลาปฏิบัติมาแล้ว เวลาในประวัติครูบาอาจารย์มันเป็นวัฒนธรรมของชาวอุบลฯ เวลา ชาวอุบลฯ เขาสวดมนต์นะ เพราะว่าเราไปอ่านประวัติหลวงปู่ชาก็มีตรงนี้ ประวัติของหลวงปู่ เสารีก็มีตรงนี้ ประวัติของหลวงปู่มั่นก็มี แต่! แต่หลวงปู่มั่นท่านก็สวดมนต์เหมือนกัน “ขอให้ ธรรมมาสถิตที่ตา ขอให้ธรรมมาสถิตที่ใจ ขอให้ธรรมมาสถิตอายตนะ” รู้ธรรมไปหมดเลย เป็น บทสวด แล้วหลวงปู่เสาร์ท่านก็สวดของท่านมา แล้วหลวงปู่มั่นท่านก็สวดของท่านมา

แต่พอเวลาหลวงปู่มั่นท่านมาประพฤติปฏิบัติของท่าน เวลามีศีลคือความปกติของใจ พอจิตมันสงบมันเป็นสมาธิ ถ้าสมาธิแล้วมันออกค้นคว้าออกพิจารณาของท่าน “อ้อ! เวลา ธรรมมันจะเกิด มันเกิดจากมรรค มันเกิดจากจิตที่มันมีสติมีปัญญา มีการค้นคว้า

ธรรมมันจะเกิดมันต้องเกิดอย่างนี้” ธรรมไม่ใช่เกิดว่าขอให้ธรรมมาสถิตที่ตา ขอให้ธรรมมาสถิตที่ใจ มันก็เป็นการขอ เป็นการขออนวอนแบบที่เราปรารถนา ทุกคนก็ปรารถนา เวลาประพฤติปฏิบัติก็อยากมีศีล มีสมาธิ มีปัญญา ทุกคนก็อยากมีมรรคมะผล แต่การขออนวอนขออย่างนั้นมันก็เป็นการขออนวอนขอตลอดไป มันเป็นความจริงขึ้นมาไม่ได้ มันจะเป็นความจริงขึ้นมามันเกิดจากการประพฤติปฏิบัติ

ฉะนั้น เวลาหลวงปู่เสาร์ท่านก็สวดมนต์ของท่าน ๓ - ๔ ชั่วโมง กว่าท่านจะเข้าทางจกรรม ฉะนั้น เวลาหลวงปู่มันท่านออกมาประพฤติปฏิบัติ ที่แรกท่านก็ติดสอยห้อยตามหลวงปู่เสาร์มา หลวงปู่เสาร์เป็นคนไปเอาหลวงปู่มันมาบวช หลวงปู่เสาร์มา หลวงปู่มันก็ติดสอยห้อยตามมาจนปีกกล้าขาแข็งพอที่จะยืนตัวเองได้ แล้วลูกศิษย์ลูกหามีคนเริ่มรู้จัก ลูกศิษย์หลวงปู่มันก็จำนวนมาก ลูกศิษย์ของหลวงปู่เสาร์ก็จำนวนมาก ถ้าจะไปด้วยกันแล้วมันพะรุพะรัง ท่านก็แยกกัน แยกกันออกค้นคว้าหาความจริง

พอดันหาความจริงด้วยอำนาจวาสนาของหลวงปู่มัน หลวงปู่มันท่านมีดวงตาเห็นธรรม ท่านพิจารณาของท่านไปจนมีคุณธรรมในใจของท่าน ทีนี้ท่านก็ไปแก้หลวงปู่เสาร์ใจ “ไม่ต้องสวดๆ สวดอยู่นั้น ๓ ชั่วโมง ถ้าเดินจกรรมไปปานนี้จิตสงบไป ๓ รอบแล้ว” ได้เถียงกันหลายปี เราไปเห็นอยู่ในประวัติของครูบาอาจารย์มามาก สุดท้ายแล้วเราก็เอาเรื่องนี้ที่ศึกษามาเป็นตัวอักษร ที่ศึกษามาเป็นการจดจารึก ก็เหมือนเราสวดมนต์จะจริงหรือไม่จริง

เราไปอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ เราถามหลวงปู่เจี๊ยะเรื่องนี้ว่าจริงหรือไม่จริง เพราะหลวงปู่เจี๊ยะเป็นคนอุปัฏฐากหลวงปู่มัน หลวงปู่เจี๊ยะเป็นผู้ที่หลวงปู่มันส่งให้ไปอุปัฏฐากหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่เสาร์จะเจ็บไข้ได้ป่วย หลวงปู่มันเป็นคนส่งหลวงปู่เจี๊ยะเป็นตัวแทนไปดูแล เวลาหลวงปู่เสาร์ท่านเจ็บไข้ได้ป่วยนะ หลวงปู่มันท่านระลึกถึง แต่ท่านไปด้วยตัวท่านเองไม่ได้ เพราะท่านก็ชราภาพ เพราะอายุของท่านใกล้เคียงกัน แต่ท่านเคารพบูชาท่าน เป็นลูกศิษย์กับอาจารย์ เวลาหลวงปู่เสาร์เจ็บไข้ได้ป่วยก็ส่งหลวงปู่เจี๊ยะเป็นตัวแทนไปอุปัฏฐากหลวงปู่เสาร์ ฉะนั้น ท่านอยู่ด้วยกัน ท่านอยู่กับทั้งหลวงปู่เสาร์ด้วย ท่านอยู่กับหลวงปู่มันด้วย

ฉะนั้น เราถามเรื่องนี้บอกว่า “เวลาหลวงปู่เสาร์ท่านบอกว่าให้ธรรมมาสติที่ตา ให้ธรรมมาสติที่ใจ อย่างนี้จริงหรือไม่” ท่านบอก “จริง” ในสมัยที่หลวงปู่มั่นท่านทำอะไรที่อยู่ในประวัติ ประวัติหลวงปู่มั่น ในคำที่รำลือกันมาไง เป็นนิทาน คนนั้นจำมาปากต่อปาก มันมีการคลาดเคลื่อนบ้าง เราก็จำคำพูดแต่ละที่เขาพูดกันว่าหลวงปู่เสาร์ทำอย่างนั้น หลวงปู่มั่นทำอย่างนี้ ไปถาม หลวงปู่เจี๊ยะ ไปถามพ่อแม่ครูจารย์คือหลวงตา ถามมาหมดละ

ถามตอนไหน ถามตอนคุยกันตัวต่อตัวไง ถามตอนเวลาท่านมาโพธารามคุยกัน เพราะท่านมาลงรถแล้ว เรากับท่านต้องไปคุยกันก่อน คนที่โพธารามจะเห็นทุกเที่ยว ถ้าหลวงตามาโพธาราม ท่านจะจอดรถ แล้วท่านมีอะไร ท่านจะใส่เราก่อนเลย ไปใส่กันตัวต่อตัว **“เป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไร ว่ามาๆ” “ขั้นนี้เป็นอย่างไร ว่ามา”**

เราก็ต้องแล้วบางทีก็หลายเรื่องๆ นี้พูดถึง จะพูดว่า เพราะเราเองเรารับ ส่วนใหญ่พระที่เขาพูดคุยกันเรื่องนั้นเรื่องนี้ ใ้เรื่องไม่ ใ้เรื่องนิทาน ใ้เรื่องไม่จริงแล้วพูด เราได้แย้งตลอด สังเกตได้ว่าเราจะพยายามลบล้างใ้คำรำลือ ใ้การใส่ไข่ ตีไข่ใส่สี เราพยายาม เพราะว่ามันเป็นเรื่องไม่จริง ฉะนั้น เวลาเราพูดมันมีที่มาที่ไปหมดละ

ฉะนั้น กรณีอย่างนี้ กรณีอย่างที่ว่าเวลาหลวงปู่มั่นท่านไปแก้หลวงปู่เสาร์ใ้ที่สวดนะ เราจะบอกว่าสวดมนต์จำเป็นใหม่ จำเป็นแบบผู้เข้ามาใหม่ ผู้ที่ฝึกหัด จำเป็นทั้งนั้น เราจำเป็นนะ เพราะเราสรรเสริญพุทธคุณ เวลาเราสวดมนต์สวดพร เทวดา อินทร์ พรหมท่านรับรู้ ในบ้านในเรือนของเราก็จะมีความสุข เราจะไปอยู่ที่ไหนมันมีเจ้าที่เจ้าทาง มันมีคนที่พักพาอาศัย

เวลาเราไปอยู่ป่าอยู่เขาเรายังสวดมนต์ เราไปจุดธูปกัน เราก็ยังสวดมนต์อยู่ สวดมนต์ก็สวด แต่เราสวด ดุสิต เวลาไปอยู่ป่า กลัวงูก็สวดวิรูปักเข ไปอยู่ป่ากลัวอะไรก็สวดมนต์บทนั้น เพื่อให้ตัวเองมั่นใจถ้ากลัว แต่ส่วนใหญ่แล้วเราไม่กลัว นิสัยแปลก ธุดงค์มาไม่เคยกลัวอะไรเลย แล้วเวลาสวดกับครูบาอาจารย์ อย่างไปจุดธูปด้วยกันเขาสวดอาทิตย อนันตย เขาสวดกันไป สวดเสร็จแล้วก็แยกกันไปอยู่ใครอยู่มัน

แต่จริงๆ แล้วนะ เราพุทธ พุทธอย่างเดียว เราเอาหัวใจของเรา ศิลปวิสุทธิ จิต
มันคง ไม่เคยกลัวอะไรเลย อยู่ในป่านะ ช้างเวลาอยู่ด้วยกันนะ พระไปด้วยกัน หน้าหนาวเขา
ก็เอาจิวรห่มไว้ มันหนาวไง ช้างมันมาหากินนะไม่มีใครได้ยิน ฉะนั้น พอเราภาวนาเสร็จแล้วมัน
จะออกจากภาวนาไป ก็สะบัดผ้าออก พอสะบัดผ้าออก ช้างมันอยู่แถวนั้นมันตกใจ มันร้อง
แปร้น! ไอ้โฮ! ลั่นป่าเลย ไอ้โฮ! ขนหัวตั้งไปหมดเลย

อยู่ในป่าเจอสภาพแบบนี้เยอะเยอะ ไม่กลัว เพราะอะไร เพราะจิตมันลงแล้ว จิตมันลง
กับสัจจะความจริงไง ถ้ามีเวรมีกรรมต่อกัน เจริญ ถ้าเรามีเวรมีกรรมต่อเขา หนีไปอยู่บนก้อนเมฆ
ก็ไม่พ้น หนีไปอยู่บนดวงอาทิตย์มันก็ไม่จบ ถ้าคนมีเวรมีกรรมต่อกัน ถ้าเรามีกรรมต่อเขา
อย่างไร มันก็ต้องเป็นเวรมีกรรมวันยังค่ำ เจริญตามสบาย แต่ถ้าไม่มีเวรมีกรรมต่อกันนะ เอ็ง
ทำซ้ำไม่ได้ เพราะซ้ำไม่มีความผิด ซ้ำทำความสะอาดบริสุทธิ์ตลอด เวลาเราเที่ยวป่านะ

ฉะนั้น เขาถามว่าคำสวดมนต์ โอ๊ย! ไปไกลเลย ไปไกล จะเห็นว่าสวดมนต์จำเป็นใหม่
จำเป็นนะ แต่ถ้าจำเป็นนะ เราจะเป็นเด็กอยู่ทุกวันไซ้ใหม่ เราเกิดมาแล้วอายุ ๓ ขวบแล้วไม่โต
อยู่ ๓ ขวบไปจนตายนั้นนะ เพราะอะไร เพราะมันต้องทำงานไง ขอแม่ตลอด มันอยู่ไม่ได้ คนเรา
นะ ๓ ขวบ ๑๐ ขวบ ๒๐ ๓๐ ๖๐ ๗๐ ๘๐ ตาย จิตก็เหมือนกันมันต้องพัฒนา คนเรา เห็นใหม่
เด็ก ๆ ควรสวดมนต์ใหม่ สวด เราเข้าวัดเข้าวาสวดมนต์ใหม่ สวด ต้องสวดมนต์นะ สวดมนต์

ที่นี้พอสวดมนต์แล้ว พอสวดมนต์แล้วถ้ามันต่อเนื่องไปละ สวดมนต์เรื่องอะไร ถ้าสวด
มนต์เรื่องพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราก็เป็นชาวพุทธไง แต่ถ้าไปเจอครูบาอาจารย์ที่เฉไฉ
ว่าอย่างนั้นเลยนะ เขาแต่ง ถ้าไปเจอลัทธิอื่นแต่ไม่ใช่ศาสนาพุทธเขาเข้ามาอยู่ในเมืองไทยนะ
เขาบอกเขาเป็นพระพุทธศาสนา ไม่อยากเอ่ยชื่อ ถ้าอยากรู้เดี่ยวถามหลังไมค์ เขาเอาพระมาตั้ง
ไว้ แล้วเขาบอกว่า เขาเป็นพระพุทธศาสนา แล้วเขาแต่งคำสวด แล้วสวดเคารพอะไรละ

มันมีนะ คนที่มีสติปัญญาเขาบอกว่า “เวลาเขาทำบุญกุศล เขาอยากจะทำบุญกับพระ
ที่ไว้ใจได้ ถ้าทำพระที่ไว้ใจไม่ได้ เราทำบุญกับเขามันเป็นสายบุญสายกรรมไง สายบุญสาย

กรรมว่าคนมันทำบุญร่วมกันมา คนเราเคยอยู่ร่วมกันมามันจะต้องมีเวรมีกรรมกันต่อไป ฉะนั้น เวลาเขาทำบุญกุศลเขาจะเลือกทำแต่พระที่เขาไว้ใจ”

มีคนมากนะ เขาจะมานิมนต์เรานี่แหละให้ไปที่บ้านเขา ไปรับไทยทานจากปู่จากย่า ละครของเขา เขาขอ เราบอกเราไม่ไปหรอก เขาบอกว่า “หลวงพ่อก่อน หนูก็รู้อยู่นะ ไปนิมนต์พระมา หนูไม่ลงใจหรอก แต่เพราะว่าพ่อเขา เขาก็ต้องอยากให้เราทำบุญ” เขาก็นิมนต์มา แล้วเขาทำบุญ เยอะด้วย ทำบุญหนักๆ ด้วยนะ เป็นล้านๆ แล้วเขาจะนิมนต์เราไป ไม่ไป เขาบอกว่า “เขาทำ อย่างนั้น เขาทำไปแล้ว แล้วพ่อแม่เขามันเป็นสายบุญสายกรรม กับไปอย่างนั้นเขาไม่เห็นด้วย เลย” เวลาคนที่เขาศึกษาแล้วเขามีสติปัญญาอย่างนี้เขารู้

ไอ้ที่พูดถึงคนเขาจะทำบุญนะ มันเป็นสายบุญสายกรรม เหมือนกับกฎหมายทางโลก เขาเรียกอะไรนะ สมรู้ร่วมคิด ทำผิดโดยการสมรู้ร่วมคิด ต้องติดคุกหมดทั้งขบวนการ เพราะมัน สมรู้ร่วมคิดทำกันมา นี่ก็เหมือนกัน เราทำบุญทำกุศลในสายบุญสายกรรม เราทำกันไป เขาถึง ไม่อยากทำอย่างนั้น เขาพยายามหาครูบาอาจารย์ที่ดี แต่! แต่มันก็เป็นอำนาจวาสนานะ

หลวงตาท่านจะพูดบ่อย เราอยู่กับท่าน ท่านบอกว่า “เราเป็นคนวาสนาน้อย ท่านไม่เคยไปไหนเลย เราเป็นคนวาสนาน้อย เราไม่ใช่คนแบบว่ามีฤทธิ์เดชอะไร จะต้องเข้าไปคลุกคลี กับชาวบ้าน เราเป็นคนอำนาจวาสนาน้อย” นี่ก็เหมือนกัน เราก็อำนาจวาสนาก็คงไคร่ต้นไม้นี้แหละ ฎไปไหนไม่เป็นหรอก เขามานิมนต์ มันไม่ไป

เราเปรียบเทียบอันนี้กับบทสวดมนต์ เวลาบทสวดมนต์เขาเขียน เขาเขียนว่าอย่างไร ถ้าเป็นบาลี ถ้าเขาเขียนของเขา แล้วเคารพบูชาใคร? แล้วเราจะสวดตามเขาไปอย่างนั้นใช่ ไหม? พูดถึงว่าบทสวดมนต์ เขาบอกว่า “เขาได้บทสวดมนต์มาจากวัดวัดหนึ่ง มันเป็นการแต่ง ขึ้นมา เป็นบทประพันธ์ใหม่ บทประพันธ์ใหม่”

คูลี โย จกขุมาฯ มันมี โย จกขุมาฯ กับ สัมพุทธะฯ เขาสวดแทนกันเวลาทำบุญบ้าน สัมพุทธะฯ พระพุทธเจ้าร้อยพระองค์ พระพุทธเจ้าพันพระองค์ สัมพุทธะฯ มาจาก

พระไตรปิฎก โย จกขุมาฯ พระจอมเกล้าฯ เป็นผู้แต่ง แต่มันก็สรรเสริญพุทธคุณ สรรเสริญถึง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ที่ชัดเจนด้วยหัวใจที่เป็นนักปราชญ์ หัวใจคนที่เป็นธรรม เวลา ท่านเขียนถึงบทสวดมนต์ คือ สรรเสริญพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราสวดแล้วเราสะอาด บริสุทธิ์ เราสวดแล้วเราถึงรัตนตรัย เราสวดแล้วถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราสวดแล้วมันเป็นคุณงามความดี

แต่เขาบอกว่า เขาไปสรรเสริญลัทธิของเขา เขาไปสรรเสริญสิ่งที่เคารพบูชา แต่นอก พระพุทธศาสนาละ โยมเห็นตามวัดต่างๆ ไปเดี๋ยวนี้ใหม่ รูปเคารพมันปั้นอะไรกันก็ไม่รู้นั้น แล้ว มันเคารพอะไรกันนั้น แล้วถ้าเขาบอกเขาเคารพรูปอย่างนั้น แล้วเราจะไปเป็นจิ้งจกตุ๊กแกอยู่กับ เขาใช่ไหม ถ้าเราทำอย่างนั้นเราก็เป็นจิ้งจกตุ๊กแกกับเขานะสิ

นี่พูดถึงว่า มันต้องดูที่บทสวดนั้นด้วย บทสวดนั้นหมายถึงว่าอะไร ไปเคารพบูชาอะไร เราเคารพบูชาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์นะ นอกจากนั้นเราไม่เคารพ เราไม่เคารพ เราไม่ถือ มงคลตื่นข่าว เราไม่เคารพนอกจากพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ถ้ามันเป็นบทที่เขียนถึงพระ พุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เออ! อย่างนี้เราสวดแล้วมันถูกต้องดีงาม แล้วมันก็เป็น พระพุทธศาสนา แต่ถ้ามันไม่ใช่ละ ถ้ามันไม่ใช่ละ แปลได้ คนที่ได้บาลีเขาแปลหมดละ

ที่นี้พูดถึงว่าถ้าโดยคำถาม คำถามเขาถามมาอย่างไร เขาเขียนว่า “เป็นบทสวดมนต์ ที่ประพันธ์ใหม่ขึ้นมา นี่คือการถาม แล้วเขาก็สวดจนชื่นใจแล้ว สวดจนติดปากแล้ว จนลืมบท สวดมนต์ที่เวลาเราสวดกันทุกวัน” อันนั้นก็เรื่องของเขา เพราะมันแปลกมาก เพราะธรรมดาบท สวดมนต์นะ จะแต่งได้ดีเลิศขนาดไหน มันไม่พ้นจากพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์หรือ ใครจะมีปัญญาเกินพระพุทธเจ้า มันเป็นไปได้ไม่ได้หรือ แล้วพูดถึงถ้ามันเป็นไปไม่ได้ บทพระพุทธ พระ ธรรม พระสงฆ์ ดูที่เราสวดกันอยู่เนี่ย มันเลอเลิศ มันสุดยอดอยู่แล้ว

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เวลาเราพูดอะไร เราจะยกหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ตลอด เพราะ เพราะหลวงปู่เสาร์ท่านปรารถนาเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า หลวงปู่มั่น ท่านปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้า แล้วท่านสร้างสมบุญ-ญาติ

การมามาก ท่านถึงมีปัญญามากกว่าเรา ใ้พวกเราใ้พวกเดินตามหลัง ให้เดินให้ทัน
เถอะ ใ้พวกเรานั้นปัญญาน้อย ฉะนั้น ปัญญาอย่างพวกเรา มันจะเข้าไปแยกแยะใ้
ความละเอียดลึกซึ้งอย่างนี้ เราคิดว่าเราไม่รอบคอบเท่าท่าน

ฉะนั้น พอไม่รอบคอบเท่าท่าน แสดงว่าท่านก็ได้เดินถูกต้อง ท่านได้พิจารณา
ของท่านมาหมดแล้วในภูมิภาคนี้ ฉะนั้น เราเชื่อมั่นมาก เราเชื่อมั่นความเห็นของครู
บาอาจารย์ของเรา เพราะครูบาอาจารย์ของท่านสร้างสมบุญญาธิการมา ท่านมี
ปัญญาของท่าน ท่านวินิจฉัยของท่าน มันถูกต้องหมดแล้ว ฉะนั้น เวลาท่านพิจารณา
แล้ว พอพิจารณาแล้ว เวลาท่านสอน เห็นไหม หลวงปู่มันสอนอะไร สอนหายใจเข้า
นึกพุท หายใจออกนึกโธ

ใ้พวกเราปัญญาชน “ใ้โฮ! มันเป็นสมณะ มันไม่มีปัญญา” ใ้พวกเรานี้แห่ม! ปัญญา
เลอเลิศ ใ้พวกปัญญาเยอะ รู้ไม่เท่าท่านหรอก

เพราะเวลาเราประพฤติปฏิบัติจริงๆ แล้วเราต้องการความสงบของใจ ถ้าใจมันสงบได้
แล้ววิธีการที่จะเอาใจสงบได้ ตอนนั้นก็เข้าไปหาหลวงตาอีกล่ะ หลวงตาจิตเสื่อมหมดเลย เวลา
ท่านจะออกปฏิบัติใหม่ๆ ท่านไปที่จักราช ท่านบอกว่า “ท่านจำพรรษาที่นั่น กำหนดดูจิตเรื่อยๆ
กำหนดดูจิตโดยไม่ได้พุทโธ ตอนนั้นท่านยังไม่ได้พุทโธ” ท่านบอก “อู้ฐ! จิตนี้สงบมาก จะตาม
หลวงปู่มันให้ทัน ก็มาทำกอดหลังหนึ่งที่บ้านตาด ที่บ้านเดิมของท่าน พอทำพอไปคลุกคลีการ
ทำกอดนั้น จิตเสื่อมหมดเลย จะกลับมาให้มันเข้าสงบอีกไม่ได้เลย กำลังร้อนนะ”

ขึ้นไปหาหลวงปู่มันไง หลวงปู่มันบอกเลยนะ “จิตนี้มันเหมือนเด็กๆ เด็กๆ มันต้องการ
อาหาร ต้องการความอยู่สุขสบาย จิตของคนถ้ามันมีพุทโธ มีศีล มีสมาธิ มีปัญญา มันก็มีสุข
สงบของมัน เวลาถ้ามันเสื่อม มันเสื่อมขึ้นมา มันขาดอาหารของมัน ฉะนั้น เวลาที่จะเอาจิตสงบ
มันก็ต้องมานึกพุทโธ”

แล้วตอนนั้นท่านไม่เคยนึก แล้วจิตมันเสื่อมไปแล้ว กว่าจะนึกได้ ๓ วันแรกอกเกือบ
แตก ๓ วันแรกมันจุกอกเลย มันทรมานมาก จนพยายามบังคับให้มันพุทโธจนได้ พอมันพุทโธ

ได้ จิตมันกลับมาสงบ พอพุทโธได้ พอพุทโธเป็นหลัก พอเป็นหลักจิตมันจะเสื่อมหรือไม่เสื่อม จิตมันจะเกเรขนาดไหน ถ้าเรามีสติยึดพุทโธไว้ละ คนที่ประพฤติปฏิบัติแล้วยึดพุทโธไว้ละ จิตมันจะดีอด้าน จิตมันจะแผลงฤทธิ์ จิตมันจะออกฤทธิ์อย่างไรนะช่างหัวมัน เกาะพุทโธไว้ เกาะพุทโธไว้ พุทโธๆ มึงจะไปไหนเรื่องของมึง กูอยู่กับพุทโธเนี่ย พุทโธๆ

ที่นี้คนมันไม่ไหวใจ พอจิตมันตื่น จิตมันออกฤทธิ์ พอมันพาไปไหน ไปกับมันหมดเลย มันไปรู้ไปเห็นอะไร ไปหมดเลย ไม่มีวันฟื้นกลับมา มันจะฟื้นกลับมาได้ท่านพยายามของท่าน ๓ วันแรก คำว่า “อกจะแตก” คำว่า “อกจะแตก” คนไม่เคยเจริญแล้วเสื่อมไป คนไม่เคยทำสมาธิแล้วสมาธิเสื่อมหมด มันจะรู้เลยว่ามันทุกข์ยากแค่ไหน

พอเวลามันเสื่อมหมด เห็นไหม แล้วหลวงปู่มันสอนอย่างนั้น สอนอย่างนั้น ท่านด้วยความเคารพ มันโหยหามานานใจ ท่านตั้งแต่ศึกษาก็อยากจะพบหลวงปู่มัน เวลาปฏิบัติแล้วก็อยากพบหลวงปู่มัน เวลาจิตมันเสื่อมแล้วก็อยากพบหลวงปู่มัน ด้วยความโหยหา ด้วยความลงใจอันนั้น มันถึงพยายามทำได้ โอ้โฮ! พอทำได้ พอมันฟื้นมานะ แล้วเวลาท่านปฏิบัติของท่านขึ้นไป พอใช้สติ ใช้ปัญญาไป เวลาหลวงปู่มันพูดถึงทุกข์นั้นเลย แล้วพอเวลาท่านปฏิบัติไปมันจะผ่านไปๆ

ที่นี้มันย้อนกลับมา พวกเราพอผ่านอุปสรรคแล้วมันจะย้อนกลับมาดูประสบการณ์ของท่านพูดนะสอนเหมือนเด็กๆ เวลามันโตแล้วจะบอกว่าสอนเหมือนเด็กๆ แต่ตอนเป็นเด็กนั้นจะเป็นจะตาย ตอนเป็นเด็กนั้นมันสู้ไม่ไหว ตอนเป็นเด็กมันจะรากเลือด แต่พอมันผ่านไปแล้วไปสอนเหมือนเด็กๆ ใต้นี้ก็เหมือนกัน ใต้นี้ย้อนกลับมาพวกเรา เราเป็นเด็กหรือเป็นผู้ใหญ่ล่ะ เราเป็นอะไรล่ะ เราเป็นคนไม่เอาไหนไป ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันใด เราเป็นคนที่จับต้องอะไรไม่ได้กันเลย เราถึงไม่มีสาระอะไรในตัวเราไป

มันต้องมีสาระสิ อย่างบทสวดมนต์ก็ต้องมีสาระ พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ อย่างในการประพฤติปฏิบัติของเราก็คงต้องมีสาระ ถ้ามีสาระขึ้นมา เราก็ทำของเราได้ ที่นี้มันก็อยู่ที่วาสนา

บารมีของคนใจ วาสนาที่มันอ่อนแอ วาสนาที่มันไม่เอาไหน มันก็ไม่เอาไหนตลอดไป วาสนาคนที่มันจะเอาไหน แต่มันไม่มีใครสอน ไม่มีใครบอก มันก็ล้มละเลเทเมา

แต่ถ้ามันมีคนคอยบอกคอยสอน แล้วคนบอกคนสอนที่เราลงใจ อย่างเช่น หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านบอก แล้วหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเป็นพระอรหันต์ เวลาท่านบอกเราท่านโกหกหรือ ก็ลองสิ ท่านบอกให้พุทโธก็พุทโธสิ ถ้าพุทโธถ้าไม่ได้ กลับมาบอกหลวงปู่สอนผมผิด เออ! เอาสิ ทำสิ ทำเสร็จแล้วกลับไปหาท่านบอกว่า ท่านสอนผิด ไม่มีใครเคยกลับไปหาท่านเลย เวลาท่านสอนนะ พอไปปฏิบัติแล้วไม่มีใครหันกลับมาเลย ไปไหนหมดก็ไม่รู้ ถ้าเราลงใจอย่างนี้นะ เราทำจริงทำจริงจังขึ้นมามันก็จะเป็นคนประโยชน์ มันต้องมีสาระ สวดมนต์มันก็ต้องมีสาระนะ พระพุทโธ พระธรรม พระสงฆ์

แต่ถ้ามันไปบูชาไอ้ไสยเวท ไปบูชาไอ้รูปเคารพบ้างบอคอแตกนั้นนะ แล้วเราจะไปเคารพบูชาเขาทำไม ถ้าเราไปเคารพบูชาโดยไม่รู้ตัว อ้อนวอน ก็เอ็งสวด เอ็งอ้อนวอนขอให้พบเขา แล้วเอ็งบอกเอ็งจะไม่เอาเขาได้อย่างไรละ ก็เอ็งไปหาเขาเอง

แต่ถ้าเรารู้ว่ามันถูกมันผิดใช่ไหม เราก็ไม่ไปสวดอย่างนั้น เราก็สวดถึงพระพุทโธ พระธรรม พระสงฆ์ของเรา สวดมนต์จำเป็นใหม่ จำเป็น แต่เนื้อหาสาระจำเป็นเรื่องอะไร ครูบาอาจารย์ของเราท่านเป็นยอดคน ครูบาอาจารย์ของเราท่านมีสติปัญญา ท่านถึงคัดสรรแต่สิ่งที่ดีๆ มาให้พวกเราดำเนินตาม ครูบาอาจารย์ของเรา เห็นไหม ท่านมีสติปัญญา ท่านถึงได้แสวงหาสิ่งดีๆ เหมือนพ่อแม่เลย พ่อแม่เลือกแต่อาหารที่ดีๆ ให้กับลูก ลูกของเราอย่ากินสารพิษ อย่ากินของที่เป็นโทษ

ครูบาอาจารย์เราท่านคัดสรรมาให้แล้ว แต่ไอ้กิเลสมันที่มันดำ แล้วสมัยปัจจุบันนี้ด้วย การประพฤติปฏิบัติมีการแข่งขันกัน ก็เที่ยวเหยียดหยามเสียดสีกัน ไอ้พวกเราก็ไอ้หลังบางใคร ดูถูกหน่อย แหม! ไม่ได้ เจ็บ อาย ปฏิบัติก็ไม่กล้าบอกว่าพุทโธนะ เดียวนี้ไปข้างนอกไม่กล้า

บอกพุทธโธหรือก ก้าวเขาบอกเป็นสมณะ ไม่ได้ใช้ปัญญา โอ! ไม่กล้าบอก ไปไหนบอก “อู๋! ฉันสติปัฏฐาน ๔ ใช้ปัญญาเก่ง” ซี้ไม่ ไม่มีสาระ ไม่มีอะไรเป็นแก่นสาร

คนที่มีแก่นสาร เห็นใหม่ ก็พุทธานุสติ ธัมมานุสติ สังฆานุสติ กรรมฐาน ๔๐ ห้อง การทำความสงบ ๔๐ วิธีการ จิตไม่สงบจะเอาอะไรไปใช้ปัญญา หลวงปู่เจี๊ยะถาม ถามพวกอภิรกรรม เขาบอกว่า “ก็จิตสงบแล้ว เวลาจิตสงบแล้วก็พิจารณาสติปัฏฐาน ๔ สิคะ พิจารณากายานุปัสสนาสติปัฏฐาน เวทนา-นุปัสสนาสติปัฏฐาน จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน”

แล้วหลวงปู่เจี๊ยะถามว่า “แล้วพิจารณาอย่างไรละ”

“ก็พิจารณาสติปัฏฐาน ๔ สิคะ”

หลวงปู่เจี๊ยะถามว่า “แล้วมันพิจารณาอย่างไรละ”

“ก็พิจารณาสติปัฏฐาน ๔ สิคะ”

เรานั่งอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะนะ หลวงปู่เจี๊ยะบอก “เฮ้ย! เขาต้องใช้จิตพิจารณานะ เขาต้องใช้จิตพิจารณา” เรานั่งอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ แล้วใช้อภิรกรรมตัวใหญ่ด้วยนะ เวลาถามเพราะเก่ง ท่านถามว่า “แล้วสติปัฏฐาน ๔ พิจารณาอย่างไรละ” “โอโฮ! ก็พิจารณาสติปัฏฐาน ๔ สิคะ” พิจารณาสติปัฏฐาน ๔ มันท่องกันมาจนนกแก้วนกขุนทอง ท่องกันมาจนคล่องปาก เวลาถามมัน มันตอบไม่ได้ แล้วเราก็นั่งลุ่นอยู่นะ ว่าหลวงปู่เจี๊ยะท่านจะสอยอย่างไร

“เฮ้ย! เขาใช้จิตพิจารณานะ”

คนที่จิตสงบจิตมันเป็นเอกัคคตารมณจิต มันตั้งมั่น จิตมันมีความสุข คนที่มีความสุข ความสงบ ความระงับจะทำงานสิ่งใดก็คล่องตัว คนที่ทุกข์ที่ยาก คนที่แบกหามทำอะไรได้ พระรูงพระรังไปทั้งนั้น จิตโดยปัจจุบันของเรามันพระรูงพระรังด้วยกิเลสตัณหาความทะยานอยาก มันพระรูงพระรังไปด้วยการฟุ้งซ่าน แล้วมันก็ไปใช้สติปัฏฐาน ๔ ไปคิด ไปพิจารณา ก็มันเรียนมา มันรู้ มันก็พิจารณาไปตามนั้นๆ มันก็เป็นโลกียปัญญา มันเป็นปัญญาแบบเราตริ๊กเอา มันจะมีประโยชน์อะไร

เวลาจิตมันสงบแล้ว จิตมันสงบแล้ว หลวงปู่เจี๊ยะบอก “เฮ้ย! เขาใช้จิตพิจารณานะ” แต่เขาก็ฟังไม่รู้หรอก ใ้เรานั่งอยู่นั้นด้วย แหม! ฟังแล้วมันซึ่งมากนะ มันกระหึ่มยี้มย่องไ้ วันนี้อาจารย์ชกเขาเต็มหน้าเลย แหม! มันภูมิไ้มาก แต่ไ้คนโดนชกมันไม่รู้เรื่อง ใ้คนโดนชกเต็มหน้าเลย มันยังยี้มยี้มแจ่มไ้เส มันยังครึกครื้นนะ

นี่คืออวิชาคือความไม่รู้ ความไม่รู้พูดอย่างไรมันก็ไม่รู้ พูดต่อหน้ามันก็ไม่รู้ ทั้งๆ ที่เขามีชื่อเสียงมาก เรานั่งฟังอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะนี่แหละ ฉะนั้น เวลาไ้ที่ว่า “สติปัฏฐาน ๔ สิคะ สติปัฏฐาน ๔ สิคะ” ไ้โฮ! ข้า เขาสอยเอาหางທองนะ ถ้าเป็นมวณือกต่อหน้าเลย นับร้อยมันก็ไม่พิน นือกอยู่ตรงหน้า มันยังไมู้ตัวเลย นี่ในวงปฏิบัติ

นี่ก็ย้อนกลับมาสวดมนต์ เขาถามเรื่องสวดมนต์นะ เพราะอะไร เพราะมันเป็นปัญหา หล้าปากคอก “ต้องสวดมนต์หรือไม่ ต้องนั่งภาวนาหรือไม่” มันเป็นเรื่องหล้าปากคอก คำว่า “หล้าปากคอก” มันเหมือนกับเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ใครพูดก็ได้ ไม่จำเป็น แต่ไ้เรื่องเล็กๆ น้อยๆ นี่แหละถ้าไม่ไซ้แพทย์มันวินิจฉัยไม่ได้หรือกว่า อะไรเป็นโทษ อะไรไม่เ็นโทษ เพราะเล็กๆ น้อยๆ นี่แหละ อะไรก็ไม่เ็นไรๆ นี่แหละ แล้วสุดท้ายไปนอนจมกองกันตายอยู่บนนั้นหมดเลย

เพราะไ้เล็กๆ น้อยๆ นี่แหละ กินแต่ของเสีย กินแต่ของไม่เอาไหน เล็กๆ น้อยๆ ไม่เ็นไรๆ แล้วก็ไปสำมะเลเทเมาอนกอกกันอยู่นั้น โรคเต็มตัว ทำอะไรก็ไม่เ็น ร่างกายพิการหมด ก็เล็กๆ น้อยๆ นี่ เล็กๆ น้อยๆ นี้ ไ้มันเจออวิชาก่อนแล้วค่อยไปถามอาจารย์ ไ้ของเล็กๆ น้อยๆ ไม่เ็นไรๆ ไม่เ็นไรๆก็อนกลิ่งอยู่นั้น เต็มไปหมดเลย เล็กๆ น้อยๆ โตขึ้นมาไ้ไม่ได้หรือ เล็กๆ น้อยๆ มันของเล็กน้อยจริงๆ แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่หุตาทะจ่างแจ้เงนะ จะวิเคราะห์ วิจัยให้เราฟัง อะไรควรไม่ควร เป็นไปไ้ได้ไม่เ็นไป แล้วเราทำของเราขึ้นมาก แล้วหาที่พั้งของเราเห็นใหม่

นี่พูดถึงว่า มันต้องมีสาระ มันต้องมีที่มาที่ไป เราจะบูชาใคร เราจะอ่อนวอนถึงใคร การสวดมนต์ เราสวดมนต์สรรเสริญพุทธคุณ เป็นคำเทศน์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ

เจ้า แล้วเราประพฤติปฏิบัติของเราให้มันเป็นความจริงของเราขึ้นมา แต่ที่เขาเขียนขึ้นมา เขาแต่งขึ้นมา บอก “วัดหนึ่งเขาแต่งขึ้นมาประพันธ์ใหม่”

เราเชื่อมั่นหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เราไม่เชื่อมั่นพระที่วุฒิกวาระอ่อนด้อยอย่างนี้ เราไม่เคยเชื่อเลย เราไม่เชื่อ แล้วอย่างที่ว่าเวลาเขาแจกหนังสือยอดกัณฑ์พระไตรปิฎก สวดมนต์ยอดกัณฑ์พระไตรปิฎก เราได้รับเยอะแยะ แล้วเรามาเทียบกัน ไม่ตรงกัน ไม่รู้ว่ายอดพระไตรปิฎกของใคร ไฉ่ทางนั้นก็เขียนยอดพระไตรปิฎก ไฉ่ทางนี้ก็เขียนยอดพระไตรปิฎก แล้วไม่รู้ว่ายอดไหนมันจะเป็นยอดจริงยอดปลอม เราได้รับแจกเยอะ แล้วเอามาเทียบกัน ไม่ตรงกัน ไม่ตรงกัน เพราะเป็นมูมมอ มูมมอของแต่ละกลุ่มแต่ละบุคคลที่จะค้นคว้าหามา ใครชอบอย่างไรไม่ชอบ ฉะนั้น จบ

เราสวดของเรา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แล้วสวดแล้วมันเป็นการฝึกหัดภาวนาเริ่มต้น แล้วถ้าเอาจริงเอาจังขึ้นมา เราก็พุทธโธของเราเลย สวดมนต์พอประมาณแล้วก็นึกพุทธโธ นึกพุทธโธ ระลึกถึงพระพุทธเจ้า ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นเห็นตถาคต ถ้าพุทธะอยู่กลางหัวใจของเรา เราได้เฝ้าพระพุทธเจ้าตัวเป็น ๆ กลางหัวใจของเรา เอวัง